

ASIA

Sotkamon kaivoksen metallien ja uraanin talteenottolaitoksien toiminnan muutos, Sotkamo ja Kajaani

HAKIJA

Terrafame Oy
Malmitie 66
88120 Tuhkakylä

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	4
TOIMINTA JA SEN SIJAINTI	4
HAKEMUKSEN PERUSTE	4
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	4
TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA KAAVOITUS.....	5
Ympäristönsuojelulain mukaiset päätökset.....	5
Ydinenergialain mukaiset päätökset.....	6
Kemikaalilain mukaiset päätökset	6
Kaavoitus	6
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	7
HAKEMUS	7
Yleiskuvaus suunnitellusta muutoksesta	7
Alkuperäinen prosessin sijainti	7
Muuttunut prosessin sijainti.....	7
Prosessimuutoksen mahdollistamat muut muutokset.....	8
Tuotanto	9
Uraanin talteenottolaitoksen altaat	9
Kemikaalit ja pH:n säätö	10
Muutoksen vaikutukset.....	11
Ympäristökuormitus	11
Toiminta.....	12
Raudansaostus ja loppuneutralointi	12
Uraanin talteenottolaitoksen ohittaminen	12
Nikkelisulfidisakan laatu, määrä ja hyödyntäminen	13
Perustilaselvitys	13
Esitys lupamääräyksen 51 muuttamisesta ja sen perustelut	14
PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka (BAT).....	14
TOIMINTA-ALUE JA SEN YMPÄRISTÖ	15
Maankäyttö ja asutus	15
Kallio- ja maaperä.....	15
Pintavedet.....	15
Pohjavedet.....	16
Luonto ja luonnonsuojelu	16
Maisema ja kulttuuriympäristö.....	16
Liikenne	17
Ilmanlaatu	17
Melu ja värinä	17
TARKKAILU JA RAPORTOINTI.....	18
POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN	18
Ympäristöriskinarvio.....	19
VAHINKOARVIO.....	20
VAKUUS	20
TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA	21
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	21
Hakemuksen täydennykset	21
Hakemuksesta tiedottaminen	21
Lausunnot.....	21
Hakijan kuuleminen ja vastine.....	24
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	26

Muutettu lupamääräys	26
RATKAISUN PERUSTELUT	26
Metallien ja uraanin talteenottoa koskevat päätökset	26
Valituksen alainen päätös ja vireilläolovaikutus	27
Käsiteltävä asia ja lupaharkinta	28
Käsiteltävä asia	28
Toiminnan olennainen muuttaminen	29
Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)	30
Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) ajantasaisuus	31
Lupaharkinta	31
Lupamääräyksen perustelut	32
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN	32
LUVAN VOIMASSAOLO	32
Päätöksen voimassaolo	32
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	33
Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus	33
Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta	33
Täytäntöönpanoratkaisun perustelut	33
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	34
KÄSITTELYMAKSU	34
Ratkaisu	34
Perustelut	34
Oikeusohjeet	35
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN	35
MUUTOKSENHAKU	36

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Terrafame Oy on 17.4.2023 Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon toimittamallaan hakemuksella hakenut lupaa metallien ja uraanin talteenottolaitoksen toiminnan olennaiseen muuttamiseen sekä 20.6.2022 myönnetyn ympäristö- ja vesitalouslupan nro 87/2022 lupamääräyksen 51 muuttamista.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Metallien ja uraanin talteenottolaitoksen lisäksi kaivoksen toimintaan kuuluu malmin louhinta, murskaus ja kasaliuotus sekä akkukemikaalitehdas. Toiminnassa tuotetaan nikkeli-koboltti-, sinkki- ja kuparisulfideja sekä jatkojalostettuna nikkeli- ja kobolttisulfaatteja. Jo rakennettu uraanin talteenottolaitos on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2024.

Toiminta sijaitsee noin 20 km Kajaanin keskustasta kaakkoon. Malmiesiintymät ja tehdasalue ovat kokonaisuudessaan Sotkamon kunnan alueella, mutta kaivospiirin läntinen osa sijoittuu Kajaanin kaupungin alueelle. Nykyisen kaivospiirin pinta-ala on noin 60 km² ja tehdasalue sijoittuu sen keski- ja eteläosaan. Uraanin talteenottolaitos sijaitsee kiinteistöllä Ruusunmaa 765–402–60–1, tehdasalueen länsiosassa.

HAKEMUKSEN PERUSTE

Metallien ja uraanin talteenottolaitokset ovat ympäristölupavelvollisia ympäristönsuojelulain liitteessä 1 olevan taulukon 1 kohdan 4 a) perusteella.

Alueella olevat muut toiminnot ovat ympäristölupavelvollisia ympäristönsuojelulain liitteessä 1 olevan taulukon 1 kohtien 13 d) 13 g) ja 13 h) ja taulukon 2 kohtien 7 a), 7 b), 7 c), 7 e), 12 d), 13 c), 13 d) ja 13 e) sekä 27 §:n 1 momentti ja 2 momentti kohdan 1) ja liitteen 4 kohdan 2b perusteella.

Ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaan ympäristöluvanvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 35 §:n mukaan toiminnan muuttamista koskevan lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu ratkaista vastaavaa uutta toimintaa koskeva hakemus.

Ympäristönsuojelusta annetun asetuksen 1 § 1 momentin mukaisesti valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 1 tarkoitettujen toimintojen ympäristölupa-asiat.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA KAAVOITUS

Ympäristönsuojelulain mukaiset päätökset

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 30.4.2014 antanut ympäristö- ja vesitalouslupan nro 36/2014/1 Talvivaara Sotkamo Oy:lle. Lupa on koskenut muun ohella uraanin talteenottolaitoksen toimintaa. Vaasan hallinto-oikeus muutti 28.4.2016 antamallaan päätöksellä nro 16/0090/2 ympäristöluvan määräaikaiseksi. Lisäksi hallinto-oikeus muutti joitakin lupamääräyksiä. Korkein hallinto-oikeus ei antamallaan päätöksellä taltionumero 2158 muuttanut hallinto-oikeuden päätöstä muutoin kuin kumoamalla päätöksen liitteen 3 lupamääräyksen F. Päätös on lainvoimainen.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 20.6.2022 antanut määräaikaisen ympäristöluvan nro 87/2022 Terrafame Oy:n Sotkamon kaivos- ja metallituotantoon sekä kalliokiviaineksen ottoon, louhintaan ja murskaukseen. Päätös korvasi vuonna 2014 annetun päätöksen nro 36/2014/1. Lupa on voimassa 31.3.2030 saakka ja uutta ympäristölupaa on haettava 31.3.2029 mennessä. Päätöksessä on määrätty, että se on täytäntöönpanokelpoinen muutoksenhausta huolimatta. Päätöksestä on valitettu. Vaasan hallinto-oikeus on 23.1.2024 antamallaan välipäätöksellä nro 76/2024 muuttanut ympäristölupapäätöksen täytäntöönpanomääräystä siten, että myönnetty aloittamisoikeus ei koske malmin ja sivukiven louhinnan nostamista eikä jätteenkäsittelyä toisen vaiheen kassaliuotusalueen lohkoilla 5–8.

Päätöksessä nro 87/2022 on annettu uraanin talteenottolaitosta koskevat määräykset 87–89. Määräyksessä 87 on edellytetty selvitys- ja seurantatoimenpiteitä orgaanisten uuttoliuosten kulkeutumisen estämiseksi sekä laitoksen talteenotto-prosessin toimivuuden selvittämiseksi ja raportoimiseksi. Määräyksissä 88–89 on annettu toiminnan käynnistymiseen liittyvät ilmoitus- ja tarkkailusuunnitelman päivitysvelvoitteet. Lisäksi uraanin talteenottolaitos on huomioitu esimerkiksi ilmapäästöjä koskevissa määräyksissä (erityisesti määräys 51) sekä esimerkiksi melupäästöjä koskevissa määräyksissä (erityisesti määräys 55).

Lisäksi aluehallintovirasto on antanut Terrafame Oy:n toimintaa koskevia useita muita päätöksiä, joilla ei kuitenkaan ole välitöntä yhteyttä hakemuksen mukaiseen toimintaan.

Ydinenergilain mukaiset päätökset

Valtioneuvosto on 6.2.2020 myöntänyt Terrafame Oy:lle ydinenergilain 8 §:ssä ja 21 §:ssä tarkoitetun luvan lain 2 §:n 1 momentin 2) kohdan tarkoittamaan kaivos- ja rikastustoimintaan, jonka tarkoituksena on ottaa talteen uraania yhtiön Sotkamon kaivoksesta saatavasta malmista. Päätöksessä on määrätty, että lupa lakkaa olemasta voimassa, ellei uraanin talteenottoa aloiteta kolmen vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Korkein hallinto-oikeus on 24.6.2021 antamallaan päätöksellä taltionro H2261/2021 valitukset muilta osin hyläten kumonnut valtioneuvoston päätöksen kohdan 2, joka koski Norilsk Nickel Harjavalta Oy:n tehtaalla erotetun uraanin palauttamista talteenottolaitokselle. Lupa mahdollistaa uraanin talteenoton enintään 250 t/v vuoden 2050 loppuun saakka.

Säteilyturvakeskus (STUK) on antanut oman turvallisuusarvion laitoksen säteilyturvallisuudesta osana ydinenergilain mukaista lupaa. Uraanin talteenottolaitoksen käynnistäminen edellyttää STUK:n käynnistyslupaa laitokselle.

Kemikaalilain mukaiset päätökset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on 18.8.2014 antanut uraanin talteenottolaitokselle kemikaaliluvan muuttamalla 6.6.2008 antamaansa lupapäätöstä nro 30114/36/2008.

Kaavoitus

Valtioneuvoston 29.4.2009 vahvistamassa maakuntakaavassa kaivosalue on merkitty kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi (EK).

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 kaivospiirin laajennusalue on osoitettu kaivos-mineraalialueeksi (ek-m). Nykyiselle kaivosalueelle on osoitettu uusina merkintöinä energiahuollon alue (en) ja teollisuus- ja varastoalue, jolla on merkittävä, vaarallisia kemikaaleja valmistava tai varastoiva laitos (t/kem).

Sotkamon kunnanvaltuusto on 29.8.2006 hyväksynyt Terrafamen (ent. Talvivaara) kaivoksen tehdasalueen asemakaavan. Asemakaavassa alue on osoitettu teollisuus ja varastorakennusten korttelialueeksi (kaavamerkintä T).

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Uraanin talteenottohankkeesta on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettely. Arviointiselostus on saapunut Kainuun ELY-keskukselle 29.11.2010 ja ELY-keskus on antanut selostuksesta lausuntonsa 1.3.2011.

Uraanin talteenotto on sisältynyt myös kahteen vuosina 2016–2017 toteutettuihin ympäristövaikutusten arviointimenettelyihin.

HAKEMUS

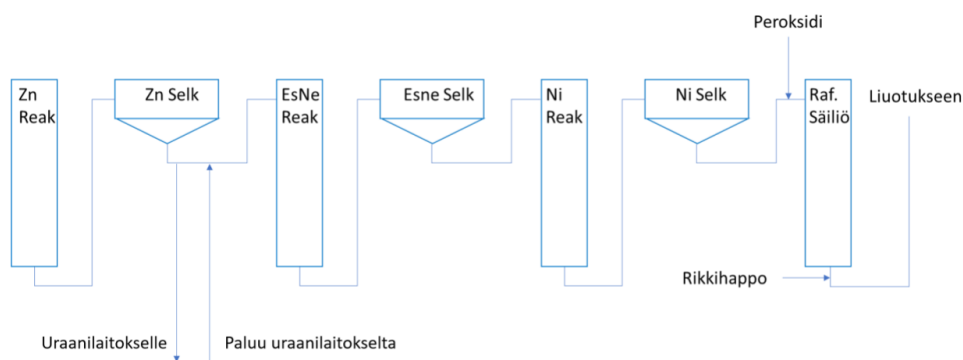
Yleiskuvaus suunnitellusta muutoksesta

Uraanin talteenottolaitos on rakennettu vuosina 2012–2013 ja se on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 aikana. Uraanin talteenottomäärä laitoksella on enintään 250 tonnia vuodessa. Uraani myydään energiantuotannon tarpeisiin.

Uraanin talteenottolaitos on kiinteä osa metallien talteenottolaitoksen toimintaa. Uraanin talteenottolaitoksen sisään ja takaisin syöttöjen sijainti metallien talteenottoprosessissa on tarkoitus muuttaa ympäristö- ja vesitalousluvan nro 87/2022 toiminnankuvauksessa esitetystä. Hakemuksen mukaan muutoksen jälkeen ei ole enää tarvetta kattaa uraanilaitoksen syöttöallasta ja kerätä rikkivetyä rikkivetytypesurille tai uuden rikkivetytypesurin rakentamiselle.

Alkuperäinen prosessin sijainti

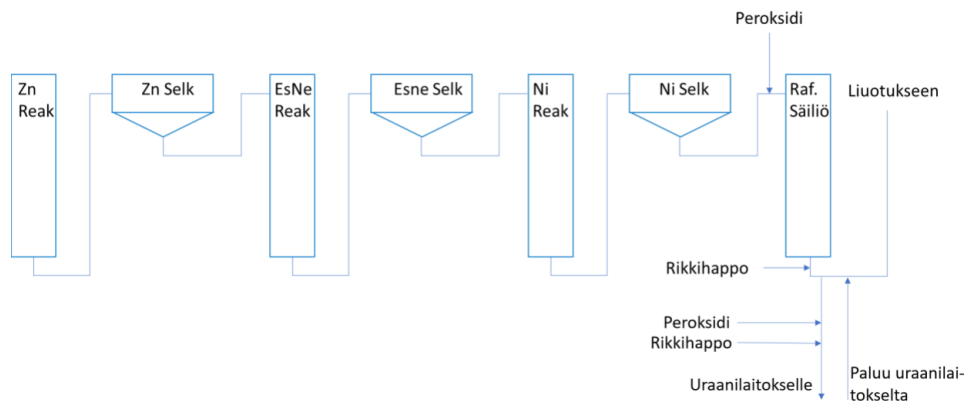
Seuraavassa kuvassa on esitetty metallien talteenottolaitoksen prosessikaavio, jossa uraanin talteenotto on alkuperäisen suunnitelman mukaan sinkkiselkeyttimen jälkeen.

Muuttunut prosessin sijainti

Prosessin ohjaus on ajan myötä tarkentunut. Nikkelikobolttisulfidituotteessa ei ole enää merkittävää määrää uraania, mikä mahdollistaa uraanin talteenottoprosessin siirtämisen metallien talteenottolaitoksen raffinaattisäiliön ja liuotuksen väliin. Muutos on esitetty seuraavassa

prosessikaaviossa. Rikkihapolla ja vetyperoksidilla on omat syöttölinjat uraanilaitokselle johtavaan linjaan.

Uraanin talteenotto prosessi on automatisoitu ja jatkuvatoiminen, ja tapahtuu sisätiloissa. Käytössä ovat automaattiset hälytys- ja lukitusjärjestelmät.

Prosessimuutoksen mahdollistamat muut muutokset

Kun uraania otetaan talteen uuden prosessikonseptin mukaan, uraanilaitoksen syöttövirtauksessa on noin 90 % alhaisempi sinkkipitoisuus ja noin 98 % alhaisempi nikkelpitoisuus. Tämä edesauttaa uraanin talteenottoa merkittävästi.

Uraaniuutossa orgaaniseen liuokseen siirtyy vähemmän nikkeliä, ilman että nikkelisaanto putoaa nykyisestä. Lisäksi sinkki siirtyy merkittävässä määrin orgaaniseen liuokseen ja estää osaltaan uraanin siirtymistä. Vaikutus uraanin uuttosaantoon voi suurimmillaan olla jopa 0,5 %. Sekä nikkeli että sinkki saadaan poistettua orgaanisesta faasista scrubbaus -vaiheessa.

Muutoksen seurauksena uraanilaitoksen syöttövirtauksessa ei ole rikkivetyä, jolloin ei ole tarvetta uraanilaitoksen syöttöaltaan hermeettiselle kattamiselle, ja rikkivedyn keräämiselle MTO-alueen rikkivetytypesurille (tai uuden rikkivetytypesurin rakentamiselle). Hermeettistä kattoa ei näin ollen tarvitse myöskään purkaa ja rakentaa uudestaan vuosittain uraanilaitoksen syöttöaltaan sakan keräämisen vuoksi. Jos uraanilaitoksen syöttöaltaaseen muodostuisi Fe^{3+} -yhdisteitä liian nopeasti ilman vuoksi, olisi mahdollista rakentaa kelluva (ja tarvittaessa poistettava) katto hermeettisen katon sijasta.

Koska uraanilaitoksen syöttövirtauksessa ei ole rikkivetyä, voidaan myös pienentää uraanisäiliöiden typpivirtausta merkittävästi. Typepeä olisi alkuperäisessä uraaniprosessissa käytetty enimmäkseen rikkivedyn laimentamiseen ja poistamiseen säiliöiden kaasutilasta.

Tuotanto

PLS-liuoksessa on uraanipitoisuus kasvanut viime vuosina, koska raffinaattia on ajettu vain vähän loppuneutralointiin. Uraani ei saostu nykyisissä ajo-olosuhteissa nikkeli-koboltti-tuotteen joukkoon. Aiemmin uraanin pitoisuus pysyi alhaisempana, koska se saostettiin loppuneutraloinnissa.

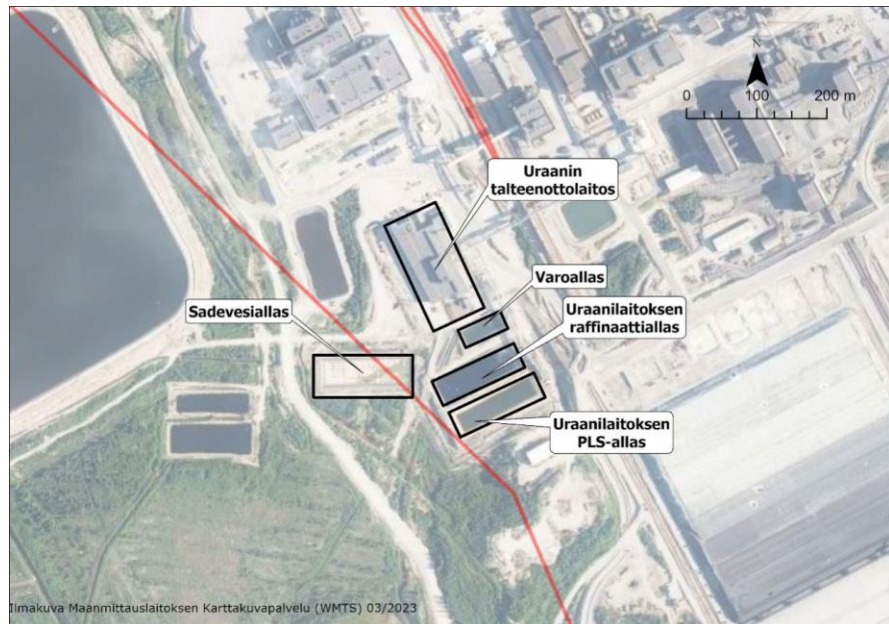
Valtioneuvoston päätöksen mukainen uraanin tuotantomäärä on 200 tU/a tarkoittaen noin 250 t puolituotetta. Jos raffinaattia johdettaisiin nykyisessä tilanteessa uraanilaitoksen täydellä kapasiteetilla talteenottolaitokselle, kasvaisi laitoksen tuotantomäärä edellä mainituissa päätöksissä esitettyä määrää suuremmaksi. Tämän vuoksi noin kymmenen vuoden ajan vain puolet raffinaatista ohjataan uraanin talteenottolaitokselle.

Uraanipitoisuuden odotetaan laskevan uraanin talteenottolaitoksen käyttöönoton jälkeen hitaasti PLS-liuoksessa. Pitoisuuden laskun on arvioitu pysähtyvän ja saavuttavan vakiotason noin 10 vuoden kuluessa. Tasaantumisen aikatauluun vaikuttaa miten kokonaisliuotuksen saantoa saadaan kehitettyä nykyistä paremmaksi. Tässä vaiheessa, kun uraanipitoisuus PLS-liuoksessa on vakiintunut nykyistä alemmalle tasolle, on mahdollista johtaa sitä enemmän uraanin talteenottolaitokselle. Tässä tilanteessa on kuitenkin huomioitava, ettei laitoksen luvan mukaista tuotantomäärää (200 t tU/a) ylitetä ja laitoksen toiminta on mitoitettava tämän mukaisesti.

Prosessissa on tarkoitus saada talteen 90–100 % siitä uraanista, joka syötetään tuotantolaitokselle.

Uraanin talteenottolaitoksen altaat

Uraanin talteenottolaitoksen raffinaattiallas on rakennettu käytettäväksi uraanin talteenotto-prosessista tulevan liuoksen välivarastoaltaana. Altaasta liuos johdetaan edelleen metallien talteenotto-prosessiin. PLS-tasausallas on rakennettu käytettäväksi uraanin talteenotto-prosessin syöttö-/prosessiliuoksen varastoaltaana. Raffinaattialtaan ja PLS-tasausaltaan padot on luokitellut patoturvallisuuslain 11 §:ssä tarkoitettuun luokkaan 1. Seuraavassa kuvassa on esitetty uraanitalteenottolaitoksen ja sen altaiden sijainnit.

Uraanin talteenottolaitosta varten rakennettuja raffinaatti- ja PLS-altaita on käytetty vuosien 2012–2022 aikana PLS-liuoksen väliaikaisena varastona sekä kasaliuotuksessa tehtävää koetoimintaa varten varastoitavan akkukemikaalitehtaan AMS bleed- tuotteen varastona. Altaiden kunto on tarkastettu ennen niiden käyttöönottoa. Altaisiin tehty kate on poistettu muuta käyttöä varten tehtyjen töiden yhteydessä. Ennen uraanin talteenottolaitoksen käyttöä altaat tullaan puhdistamaan, tarkastamaan ja tarvittaessa kunnostamaan. Uraanin talteenottolaitoksen pesuvedet kierrätetään takaisin uraanin talteenottoprosessiin.

Tehdasalueen hulevedet kerätään uraanin talteenottolaitoksen sadevesialtaaseen, josta ne johdetaan ympäristöön, vesienkäsittelyyn tai kasaliuotuskiertoon riippuen veden laadusta. Sadevesiallas on varustettu sulkuventtiilillä mahdollisten vuoto- tai onnettomuustilanteiden varalta.

Alueella olevaa varoallasta käytetään talteenottoprosessin ja -laitoksen varoaltaana, sammutusvesialtaana ja poikkeus- ja onnettomuustilanteissa liuosten välivarastointiin. Varoallas on rakennettu maan päälle louhepenkereelle. Altaaseen kerättävä liuos palautetaan mahdollisuuksien mukaan takaisin uraanin talteenottolaitokselle.

Kemikaalit ja pH:n säätö

Hakemuksen mukaan kemikaalit ja polttoaineet sekä muut tuotantoon käytettävät aineet, niiden varastointi, säilytys tai kulutus eivät muutu merkittävästi muutoksen myötä.

Kun uraanin talteenoton sijaintia metallien talteenottoprosessissa muutetaan, uraanin talteenottolaitokselle johdettavan raffinaattiliuoksen pH on noin 2,0–2,2. Jotta uraanin talteenotto tapahtuu alkuperäisen suunnitelman mukaisesti pH:ssa 1,5, laitoksen syöttövirtauksen pH säädetään rikkihapolla.

Uraanin talteenottolaitoksen hapan liuos palautetaan raffinaattilinjalle, jolloin se korvaa ennen toisen vaiheen liuotusalueelle johdettavan raffinaattiliuoksen pH:n säätöön käytettävää tuoretta rikkihappoa. Myös akkukemikaalitehtaalta kierrätettyä kierrätyshappoa (strippausliuos) voidaan käyttää korvaamaan tuoretta rikkihappoa.

Alkuun noin kymmenen vuoden ajan alle puolet raffinaattiliuoksesta johdetaan uraanin talteenottolaitokselle, joten kiertoliuos ei korvaa aivan kaikkea tarvittavaa rikkihappoa. Muutokset rikkihapon käytössä mahtuvat kuitenkin kokonaiskulutuksen normaaliin vaihteluväliin.

Uraanin talteenottolaitoksella käytetään vetyperoksidia noin 1–1,5 m³/h. Syöttölinjan muutos lisää vetyperoksidin kulutusta arvioilta 0,3–1 m³/h aiemmin suunniteltuun vetyperoksidin kulutukseen verrattuna. Vuonna 2022 vetyperoksidin kulutus on ollut 6 242 t (50-% vahvuinen vetyperoksidi). Vetyperoksidi hajoaa prosessissa vedeksi ja hapeksi. Kulutusarvio koskee tilannetta, jossa 50 % raffinaatista menee uraanin talteenottolaitokselle. Laitoksen käynnistyessä ja tuotannon edetessä yhtiö saa tarkempaa tietoa peroksidin käyttötarpeesta. Nyt kulutus on arvioitu sen mukaan, että liuokseen liuennut rikkivety varmasti hajoaa peroksidin vaikutuksesta. Turvamarginaali saattaa olla yliarvioitu.

Uraanisäiliöiden typpivirtausta voidaan pienentää merkittävästi, kun laitoksen syöttövirtauksessa ei ole rikkivetyä. Typeä olisi käytetty enimmäkseen rikkivedyn laimentamiseen ja poistamiseen säiliöiden kaasutista.

Muutoksen vaikutukset

Ympäristökuormitus

Hakijan arvion mukaan muutos ei lisää toiminnan päästöjä ja toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset eivät muutu, eikä se lisää ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Uraanin talteenoton sijainnin muutos prosessissa ei vaikuta maaperään tai pohjaveteen, laitoksen toiminnan aikaiseen meluun, luonnonsuojeluarvoihin tai maisemaan ja kulttuuriympäristön kohteisiin. Uraanin talteenotolla ei ole vaikutuksia alueen säteilytilanteeseen eikä toiminnasta muodostu ihmisten terveyttä vaarantavaa säteilyriskiä. Yhtiö ei hae muutosta ilmaan johdettavien komponenttien päästörajoihin.

Koska muutos vaikuttaa raffinaattiin vain vähäisesti, vaikutuksia purkuvesiin ei muodostu. Liuoskierron ja vesienhallinnan prosessit pidetään keskuspuhdistamon kahden linjan ajomallin avulla. Runsaasti sulfaattia sisältävät vedet käsitellään erikseen. Vaikutus vesienkäsitelyyn on hyvin vähäinen ja voidaan todentaa tarkkailulla.

Uraanin talteenottolaitoksen prosessitilojen poistoilmat käsitellään kaasunpesureilla tai suodattimilla. Poistoilmat johdetaan saostushallissa olevan pesurin kautta ulos. Kuivauksen tai pakkauksen poistoilman mahdollinen uraanipöly suodatetaan ilmansuodattimilla ennen pesuria.

Poistoilma ei sisällä puhdistuksen jälkeen orgaanisia yhdisteitä tai uraania. Pesureilta vedet johdetaan liuoskiertoon.

Koska raffinaattiliuokseen on syötetty vetyperoksidia ennen raffinaattisäiliöön johtamista, uraanin talteenottolaitoksen sisään syötössä ei ole rikkivetyä. Uraanin talteenottolaitoksen katettavaksi määrätyistä altaista ei tästä syystä vapaudu rikkivety päästöjä. Uraanilaitoksen muut päästöt eivät muutoksen myötä muutu.

Tuotannossa muodostuvat jätteet tai jätteiden määrät eivät tule muuttumaan muutoksen myötä. Prosessissa muodostuva nikkelpohjainen sakka ei ole jätettä, vaan prosessin sivuvirta. Sakka varastoidaan raffinaatti- tai PLS-altaaseen, ja se hyödynnetään tulevaisuudessa joko tuotteena tai kierrättämällä takaisin prosessiin.

Toiminta

Muutos edesauttaa metallien talteenoton ja akkukemikaalitehtaan prosessien tasaista ajoa ja siten pienentää toiminnan häiriöistä aiheutuvia riskejä. Uraanin talteenotto sinkkiselkeyttimen jälkeen aiheuttaisi nikkelin saostukseen häiriöitä.

Muutoksen ei arvioida vaikuttavan liikenteeseen ja liikennejärjestelyihin, energian käyttöön ja käytön tehokkuuteen tai vedenhankintaan ja viemärintiiniin.

Raudansaostus ja loppuneutralointi

Raffinaattia johdetaan ensisijaisesti kasaliuotukseen ja tarvittaessa raudansaostus- ja loppuneutralointiprosesseihin (Rasa-Lone-prosessit). Muutos ei hakemuksen mukaan vaikuta näihin prosesseihin, eikä esimerkiksi prosessien hönkien käsittely muutu ja vetyperoksidin syöttö raudansaostukseen on edelleen mahdollista.

Kun Rasa-Lone-prosesseja ajetaan täydellä kapasiteetilla, uraanin talteenotto voidaan pysäyttää tai ohittaa. Raudansaostuksen sakeuttimelta johdetaan ylitettä osin Lone-käsittelyyn ja osin raffinaattisäiliöön. Ylitteen pH on noin 4–5. Raffinaatin pH:n alentaminen uraanin talteenottolaitoksessa tarvittavalle tasolle kuluttaa rikkihappoa huomattavan paljon. Tässä tilanteessa ei ole järkevää ajaa uraanin talteenottoa, koska nykyisellä putkilinjastolla ei saada johdettua rikkihappoa riittävästi.

Mahdollisen merkittävän häiriötilanteen aikana uraanin talteenottolaitos ohitetaan tuotantoprosessissa, jolloin raffinaatin laadun ei oleteta muuttuvan siten, että sillä olisi merkittävää vaikutusta kasaliuotukseen.

Uraanin talteenottolaitoksen ohittaminen

Uraanin talteenottolaitos voidaan ohittaa muun muassa suunniteltujen tai suunnittelemattomien huolto- tai korjauskesäkkien ajaksi, tuotannon suunnitteluun, kuten vuosituotannon täyttymiseen, liittyvistä syistä, häiriötilanteiden vuoksi tai kaupallisista syistä.

Kun uraanin talteenottolaitos ohitetaan, ei laitokselle johdettavaan linjaan syötetä vetyperoksidia tai rikkihappoa. Vetyperoksidin syöttö raffinaattisäiliöön johtavaan putkilinjaan jatkuu ohituksesta huolimatta.

Nikkelisulfidisakan laatu, määrä ja hyödyntäminen

Muutoksen jälkeen uraanin talteenottolaitoksen syöttöaltaaseen kertyvä sakka on enimmäkseen nikkelisulfidia, kun sakka alkuperäisen suunnitelman mukaisessa prosessissa olisi ollut sinkkisulfidia. Sakka vastaa laadultaan nykyistä raffinaattisakkaa. Sakka on koostumukseltaan pääosin nikkelisulfidia ja siinä olevat merkittävimmät epäpuhtaudet ovat sinkki- ja rautasulfideja. Sakka kerätään altaasta vuosittain. Sakkaa kertyy uraanin talteenoton syöttöaltaaseen (tilavuus 15 000 m³) vuosittain noin 100–200 m³ (400–800 tonnia).

Terrafamen raffinaattisakan laatatiedot (pitoisuus paino-%:na) 26 näytteen osalta on esitetty alla olevassa taulukossa.

Metallit	Min	Max	Keskiarvo
Alumiini	0,054	1,908	0,279
Kalsium	0,039	8,776	2,895
Kadmium	0,009	0,067	0,027
Koboltti	0,005	0,683	0,341
Kupari	0,032	0,546	0,225
Rauta	1,349	42,834	7,004
Magnesium	0,015	1,588	0,213
Mangaani	0,005	0,774	0,111
Natrium	0,010	0,260	0,068
Nikkeli	0,090	43,149	12,530
Pii	0,035	0,305	0,209
Sinkki	0,010	43,260	13,035
Uraani	0,020	0,020	0,020
Rikki	49,900	51,640	50,685

Sakka voidaan hakijan näkemyksen mukaan palauttaa prosessiin metallisäiliön hyödyntämiseksi tai myydä tuotteena päätöksen nro 87/2022 määräyksen 92 mukaisesti. Sakkaa ei luokitella jätteeksi.

Perustilaselvitys

Alueen perustilaselvitys on laadittu vuonna 2005, ennen kaivostoiminnan aloitusta. Kaivosalueen ympäristön radiologisen perustilaselvityksen loppuraportti laadittiin vuonna 2012. Radiologinen perustilaselvitys uusitaan tarpeellisilta osin ennen laitoksen käynnistämistä vuoden 2023 aikana.

Esitys lupamääräyksen 51 muuttamisesta ja sen perustelut

Muutosta haetaan uraanin talteenottolaitoksen ympäristölupamääräykseen 51 sen *kursivoidulta* osalta:

”51. Uraanin talteenottolaitokselta ulos johdettavan poistokaasun uraanipitoisuuden on oltava päästöasteessa alle $0,20 \text{ mg/m}^3(\text{n})$. Talteenottolaitoksen yhteenlaskettu uraanipäästö ilmaan saa olla vuodessa enintään 2 kg.

Ulos johdettavan poistoilman hiukkaspitoisuuden on oltava uraanin talteenottolaitoksen kuivaus-pakkausprosessista alle $5 \text{ mg/m}^3(\text{n})$ ja saostusprosessista alle $10 \text{ mg/m}^3(\text{n})$.

Uraanin talteenottolaitoksen uutto-osaston poistoilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden yhteenlaskettu pitoisuus on oltava alle $100 \text{ mg/m}^3(\text{n})$ määriteltynä orgaanisen hiilen kokonaismääränä (TOC). Talteenottolaitoksen haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästö ilmaan saa olla enintään 20 t/v määriteltynä orgaanisen hiilen kokonaismääränä (TOC). Poistoilman rikkivetypitoisuuden on oltava alle $30 \text{ mg/m}^3(\text{n})$.

Kuivaus-pakkausprosessi on varustettava järjestelmällä, joka pysäyttää välittömästi poistoilmapuhaltimet mahdollisessa puhdistinlaitteen häiriötilanteessa.

Kuivaus-pakkausprosessin päästöt on johdettava ilmaan vähintään 25 metrin korkeudella maanpinnasta olevan piipun kautta.

Uraanin talteenottolaitoksen PLS- ja raffinaattialtaat on katettava ja altaista vapautuva rikkivety on kerättävä hyödynnettäväksi prosessissa tai johdettava käsiteltäväksi. Ilmaan johdettavien poistokaasujen rikkivetypitoisuus on käsittelyn jälkeen oltava alle $30 \text{ mg/m}^3(\text{n})$. ”

Hakijan näkemyksen mukaan uraanin talteenottolaitoksen PSL- ja raffinaattialtaista ei muutoksen jälkeen ole tarpeen kattaa ja myös rikkivedyn päästöraja-arvo on tarpeeton.

Metallien talteenottolaitoksen prosessin loppupäässä peroksidikäsitely hajottaa prosessissa käytetyn rikkivedyn, jolloin uraanin talteenotto-prosessissa ei muodostu rikkivetyä. Muutoksen jälkeen rikkivetyä sisältäviä prosessinosia on vähemmän kuin alkuperäisessä prosessisuunnitelmassa. Tämä vähentää laitoksen rikkivetyvuotoja ja -päästöjen riskiä. Nykyinen metallien talteenottolaitoksen rikkivetykesuri on riittävä tuleville päästöille, eikä uuden rikkivetykesurin rakentaminen ole tarpeen.

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka (BAT)

Kemianteollisuuden jätevesien ja -kaasujen käsittelyn ja orgaanisten kemikaalien tuotannon BAT-referenssidokumenttien mukaan (Common Waste Water and Waste Gas Treatment/Management Systems in the

Chemical Sector ja Production of Large Volume Organic Chemicals) rikkivetyä on hyvä poistaa prosessista rikkivety päästöjen vähenemiseksi. Kyseisten referenssidokumenttien mukaan rikkivedyn ja muidenkin sulfiidihdisteiden poistossa voidaan hyödyntää esimerkiksi vetyperoksidia. Tämän perusteella voidaan päätellä, että suunniteltu toiminta on BAT:n mukaista.

TOIMINTA-ALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

Maankäyttö ja asutus

Kaivosta ympäröivät alueet ovat pääasiassa ojitettua metsätalousmaata, jossa kulkee metsäautoteitä. Kaivoksen läheisyydessä ei ole muuta teollisuutta tai asutuskeskittyä. Kaivospiirin lähimmät vakituiset asunnot ja loma-asunnot sijaitsevat noin 2 kilometrin etäisyydellä louhoksesta. Lähin kylä, Tuhkakylä, sijaitsee noin 7 km etäisyydellä louhoksesta. Lähistöllä ei sijaitse niin sanottuja herkkiä kohteita.

Toiminnan vaikutuspiirin vesistöjen ranta-alueilla on runsaasti pysyvää ja vapaa-ajan ranta-asutusta. Rantakiinteistöjen omistajia on noin 930. Ranta-alueiden vaikutuspiirinä on pidetty Nuasjärveä, Nuasjärven Rehjaa, Jormasjokea, Jormasjärveä, Laakajärveä ja Kivijärveä niihin laskevine lähijokineen.

Kallio- ja maaperä

Kaivosalue sijoittuu Kainuun liuskejaksona tunnetun geologisen vyöhykkeen eteläosaan, jossa vallitsevina kivilajeina ovat kvartsiitit, mustaliuskeet ja kiilleliuskeet. Mustaliuske sisältää luonnostaan tavanomaista enemmän esimerkiksi raskasmetalleja. Maapeite on korkeilla maastonkohdilla moreenia ja alavilla suoalueilla turvetta. Kaivostoiminta on jo osin pysyvästi muuttanut nykyisen kaivospiirin alueen maa- ja kallioperää erityisesti kaivostoimintojen ydinalueella.

Pintavedet

Teollisuusalue sijaitsee vedenjakajalla pääosin Tuhkajoen (59.885) ja Kivijoen valuma-alueilla (04.645). Purkuvesiä voidaan johtaa pohjoiseen Oulujoen (59) ja etelään Vuoksen (04) vesistön suuntaan. Alueen vesistöt ovat luontaisesti happamia ja mustaliuskealueella pintavesien metallien taustapitoisuudet ovat yleensä korkeat. Alueen vesistöille on tyypillistä ruskeavetisyys, mikä johtuu suuresta humusaineiden määrästä.

Uraanin talteenottolaitoksen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse pintavesimuodostumia. Lähimmät pintavesimuodostumat (Rasvalammit) sijaitsevat talteenottolaitoksesta noin 1,2 km etäisyydellä pohjoiseen.

Pohjavedet

Uraanin talteenottolaitos ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella, eikä kaivospiirin alueella tai sen läheisyydessä ole luokiteltuja pohjavesialueita. Pohjoispuolella pohjavedenpinta viettää pohjoiseen eli kohti Kolmisoppea, ja eteläosissa pohjaveden virtaussuunta on yleisesti etelään tai itään myötäillen maaston muotoja.

Alueen pohjavesiolosuhteisiin ovat vaikuttaneet liuotusalueiden rakentamiset, kipsisakka- ja jätevesialtaat sekä malmin ja tarvekiven louhinta. Alueella tehdään pohjaveden suojapumppaus suunnitelman mukaisesti myös pohjaveden suojapumppauksia likaantuneen tai pilaantuneen pohjaveden leviämisen estämiseksi liuotusaltaiden, kipsisakka-altaiden ja tehdasalueen läheisyydessä sekä muualla, missä pohjaveden on jo todettu likaantuneen.

Luonto ja luonnonsuojelu

Tehdasalue sijoittuu eliömaantieteellisessä aluejaossa keskiboreaaliselle vyöhykkeelle ja siinä edelleen Pohjois-Karjala–Kainuun ja Pielisen vaara-alueelle. Nykyisen kaivospiirin alueesta noin kolmasosa on otettu kaivostoiminnan käyttöön. Kaivospiirin alueella metsät ovat seudulle tyypillisesti metsätalouskäytössä, eri-ikäisten taimikkovaiheiden lisäksi alueella on hakkuualoja. Alueen luonnonympäristöä luonnehtivat metsäiset vaarat ja vaaraketjut sekä maaston painanteissa sijaitsevat vähäiset erämaavedet ja suoaltaat. Uraanin talteenottolaitos sijaitsee tehdasalueella, missä luontoarvoja ei enää ole jäljellä.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Kaivosalue sijaitsee kulttuuriympäristöohjelman kylän 14 Talvivaara-Tuhkakylän alueella. Valtakunnallisesti arvokas Vuokatin maisema-alue (MAO110131) sijaitsee lähimmillään noin 4 kilometriä kaivospiiristä itään. Nuasjärven pohjoispuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Naapurinvaaran maisema-alue (MAO110124). Osa maisema-alueesta kuuluu myös Naapurinvaaran kylät valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009). Naapurinvaaraan on myös perustettu Ympäristöministeriön päätöksellä (28.11.2020) luonnonsuojelulain nojalla maisemanhoitoalue.

Kaivospiirin itäpuolella Tuhkajoen rannalla sijaitseva Kainuun (Huovilan) Puromyllyn alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) kohde. Runsaan kahden kilometrin etäisyydellä kaivosalueen eteläpuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas perinnemaisema Puhakan laitumet.

Kaivospiirin alueella on kesällä 2021 tehdyn muinaisjäännösinventoinnin perusteella kolme muinaisjäännöstä (tervahautaa).

Liikenne

Liikennöinti teollisuusalueelle tapahtuu yhdystieltä 8714, joka erkanee seututiestä 870.

Osa kemikaaleista ja tarveaineista tuodaan alueelle useasta suunnasta seututien 870 kautta. Kuljetusten määrä vaihtelee tuotannon eri vaiheiden mukaan, ja kemikaali- ja tuotannon tarveaineiden kuljetusten määrä on noin 3–11 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Metallien talteenotossa käytettävät kemikaalit ja tuotteet kuljetetaan valtaosaltaan rautateitse. Metallituotteilla lastattuja junia lähtee tehdasalueelta viikoittain 7–9 kpl, ja ne suuntautuvat Kokkolaan ja Harjavaltaan. Alueelle saapuu kemikaalikuljetuksia rautateitse 9–12 kpl viikossa.

Kaivosalueelle suuntautuu lisäksi muita kuljetuksia. Väyläviraston maanteitä koskevien tietojen mukaan Malmittien (tie 8714) raskaan liikenteen määrä on nykyisin noin 80 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Kaivosalueen sisällä tehdään kiviaineksen kuljetuksia 14 kiviautolla.

Edestakaista henkilöliikennettä on noin 1 200 ajoneuvoa vuorokaudessa. Valtaosa työmatkaliikenteestä tulee seututien 870 kautta Kajaanin suunnasta ja yhdystien 8740 kautta tielle 870 Sotkamon suunnasta.

Ilmanlaatu

Alueen lähistöllä ei ole muita merkittäviä ilmapäästöjä aiheuttavia toimintoja tai teitä, joilla olisi vaikutusta alueen ilmanlaatuun. Suurimmat ihmistoiminnan aiheuttamat ilmanlaatuun vaikuttavat taustapitoisuudet muodostuvat liikenteen päästöistä. Muut päästöt ovat pääsääntöisesti kaukokulkeumaa tai lähiseutujen turvetuotantoalueilta syntyviä pölypäästöjä.

Toiminnasta aiheutuvia merkittävimpiä päästöjä ilmaan ovat malminkuljetuksen ja -käsittelyn sekä metallien talteenoton pöly- ja rikkivetypäästöt, sekä louhoksen räjäytyspöly. Lisäksi kalkin käyttö, työkoneet, räjäytysaineiden käyttö, energian tuotanto ja vetylaitos aiheuttavat hiilidioksidi-, typpi- ja rikkidioksidipäästöjä.

Uraanin talteenottolaitokselta ei nyt tehtävän muutoksen vuoksi aiheudu ilmanlaatua heikentäviä rikkivetypäästöjä, sillä prosessin muutoksen vuoksi kaasuja ei vapaudu.

Melu ja värinä

Uraanin talteenottolaitos sijoittuu tehdasalueelle, jossa melua ja värinää aiheutuu koneiden ja laitteiden toiminnasta sekä raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetuksista. Toiminnasta aiheutuvaa melua tarkkaillaan kaivosalueen ympäristöön sijoitetuista tarkkailupisteistä. Värinää mitataan Myllyniemen ja Taattolan kiinteistöillä sekä tehdasalueella jatkuvatoimisilla mittareilla.

TARKKAILU JA RAPORTOINTI

Prosessimuutos ei vaikuta tarkkailutarpeisiin. Jo nykyisen käytännön mukaan rikkivetypitoisuuksia mitataan mittaushetkellä käytössä olevien pesureiden jälkeisestä virtaamasta.

Kaivoksella ja tehdasalueella on toteutettu tarkkailusuunnitelman mukaisia ilmapäästömittauksia, joissa on tutkittu metallitehtaan rikkivetypitoisuuksia, louhinnan ja malmin käsittelyn hiukkaspitoisuuksia, sekä energiantuotantoyksiköiden hiukkas-, typenoksidi- ja rikkidioksidipitoisuuksia. Rikkivetypäästömittaukset ovat olleet tarkkailuohjelmassa joka vuosi useamman kerran vuodessa. Tarkkailuissa päästökomponenttien pitoisuudet ovat useimmissa tapauksissa olleet pienempiä kuin lupamääräysten raja-arvot. Vuodesta 2021 alkaen päästömittauksia on tehty myös akkukemikaalitehtaalla. Uraanin talteenottolaitokselle on suunniteltu vastaavia mittauskäytäntöjä kuin metallien talteenottolaitokselle ja akkukemikaalitehtaalle.

Uraanin talteenottolaitoksen tuotannon aloittamisen yhteydessä ympäristötarkkailuohjelma päivitetään. Lisättävät näytepisteet, analysoitavat parametrit ja käytettävät menetelmät toimitetaan tarkkailusuunnitelmana Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi, jonka jälkeen ne yhdistetään yhtiön tuotannon ympäristötarkkailuohjelmaan. Tarkkailuohjelmaan yhdistetään myös ympäristön säteilyvalvontasuunnitelma.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Uraanin talteenottolaitoksen prosessia valvotaan mittauksin ja analyysin. Valvonnan perusteella tehdään prosessin ohjausparametrein muutoksia, joiden avulla häiriötilanteita ennakoidaan, estetään ja korjataan.

Häiriötilanteet eivät lähtökohtaisesti vaikuta raffinaatin laatuun. Suuren ja pitkäaikaisen häiriön aikana uraanin talteenottolaitoksen prosessi ohitetaan ja liuos johdetaan liuotukseen. Ohituksen aikana raffinaattiliuokseen lisätään nykykäytännön mukaisesti tuoretta rikkihappoa.

Jos ennen raffinaattisäiliötä sijaitsevassa vetyperoksidisyötössä on häiriö ja kohonneita rikkivetypitoisuuksia mitataan raffinaattisäiliöstä, vetyperoksidia voidaan syöttää uraanin talteenottolaitokselle johdettavaan liuokseen.

Mikäli vetyperoksidin syöttö pysähtyy tai siinä tapahtuu häiriö, pysäytetään uraanin talteenottolaitoksella peroksidisaostus tai tarvittaessa pysäytetään talteenottolaitoksen koko prosessi. Häiriön syy selvitetään ja talteenoton prosessin ylösajo aloitetaan häiriön korjaamisen jälkeen. Uraanin talteenottolaitos voidaan ohittaa metallien talteenottolaitoksen prosessista, jolloin häiriö ei vaikuta muuhun kemiantehtaiden tuotantoon.

Ympäristöriskinarvio

Hakemuksessa on arvioitu, että muutoksessa ympäristöriskit pienentyvät. Muutos poistaa rikkivedyn muodostumishäiriöt eikä rikkivetyä päädy uraanin talteenottolaitokselle. Uuden syöttölinjan mahdolliset vuodot liitoksista, laipoista tai kulumisen takia on myös arvioitu vähäisiksi ja riskeihin on varauduttu samoin kuin nykyisessä toiminnassa.

Häiriötilanteissa uraanin talteenottolaitos voidaan ohittaa vaarantamatta muita toimintoja. Poikkeamatarkastelussa on pyritty tunnistamaan mahdolliset riskit ja varautuminen niihin. Tarkastelun perusteella riskit arvioitiin epätodennäköisiksi tai enintään mahdollisiksi. Ympäristöriskin vaikuttavuudet arvioitiin joko olemattomiksi, vähäisiksi tai haitallisiksi. Haitallisen ympäristöriskin toteutumisen seurauksena voi havaita esimerkiksi seuraavaa:

- selviä pitoisuusmuutoksia lähialueella, muutokset koskevat ympäristölle haitallisia aineita
- lieviä muutoksia lähialueen luonnonympäristöön
- lyhytkestoisia vaikutuksia
- haittaa virkistyskäytölle
- luparajaylityksiä
- häiriötilanneilmoituksia valvontaviranomaiselle

Havaittu haitallinen ympäristöriski edellyttää jatkoseurantaa, mutta ei erillistä tiedottamista. Haitallisia ympäristöriskejä voivat olla esimerkiksi Lone-ylitteen metallipitoisuuksien ylitykset, selvä luparajan ylitys hauiissa tai pölypäästöissä, pienet rikkipalot ja pienet kemikaalivuodot.

Tunnistetut riskit ovat riskiluvun perusteella joko merkityksettömiä tai vähäisiä. Tällöin toimenpiteeksi riittää riskin seuranta. Ympäristöriskin arviossa tunnistettiin kuitenkin seuraavassa taulukossa lueteltuja korjaavia toimenpiteitä, joilla nykyistä riskiin varautumista voidaan parantaa. Taulukossa ei ole mukana niitä tunnistettuja riskejä, joiden nykyiseen varautumiseen ei ole esitetty korjaavia toimenpiteitä.

Tunnistettu riski	Seuraus	Nykyinen varautuminen	Korjaavat toimenpiteet
Vetyperoksidia syötetään liikaa	Fe ²⁺ -> Fe ³⁺ , uraani ei liukene optimaalisesti	Virtaamamittarit, pH-anturit, vetyperoksidin syöttö pidetään tarkoituksenmukaisesti vähäisenä	automaattihälytykset ja koulutus
Vetyperoksidia syötetään liian vähän	Rikkivedyn muodostuminen	Virtaamamittarit, pH-anturit	automaattihälytykset ja koulutus, kiinteä rikkivetyhaistelija
Vetyperoksidia ajetaan linjaan prosessin pysähtymisestä huolimatta	Vetyperoksidi vapauttaa lämpöä hajotessaan ja laajenee -> putkirikko/räjähdys	-Venttiilien automaattinen sulkeutuminen, turvasulku-venttiilit	automaattihälytykset ja koulutus

	jähdys (myös rikkihappo- linja voi vaurioitua) -> liu- osta maaperään	- Raffinaattilinjan kunnon tar- kastusta varten lisätään man- nekiini ennen vetyperoksidin ja rikkihapon syöttöpisteitä -Vetyperoksidin syöttö- pumppu sammutetaan -> va- rojen kautta paineenpoisto -> tarkastetaan, että on varo- venttiilit jokaisten sulkujen välissä	
Varoventtiilit eivät toimi	Räjähdyks -> liuosta maa- perään	Määräaikaistarkastukset	Päätylaippoihin vuotoreiät
Rikkihappoa syöte- tään liikaa	pH laskee liikaa -> uraa- nia ei liukene optimaali- sesti	Virtaamamittarit, pH-mittaus kahdennettu	automaattihäly- tykset ja koulu- tus
Rikkihappoa syöte- tään liikaa	pH laskee liikaa -> put- kisto- ja tiivistevaurioita -> vuotoja maaperään	Virtaamamittarit, pH-mittaus kahdennettu	automaattihäly- tykset ja koulu- tus
Rikkihappoa syöte- tään liian vähän	pH nousee liikaa -> uraa- nia ei liukene optimaali- sesti	Virtaamamittarit, pH-mittaus kahdennettu	automaattihäly- tykset ja koulu- tus
Laippa-/venttiilivuoto	Liuoksen (raffi- naatti+H ₂ SO ₄ +H ₂ O ₂) vuotaminen -> maaperän pilaantuminen	Määräaikaistarkastukset	Laippasuojat Laippaliitospöy- täkirjat/ laippalii- tospätevyys

Altaisiin muodostuva mineraalisakan laatu on erilaista kuin sen on arvi-
oitu olevan ennen syöttövirtaaman muutosta. Sakan laadun muutos ei
kuitenkaan muuta merkittävästi altaiden käyttöön liittyviä riskejä.

VAHINKOARVIO

Hakemuksen mukaisella prosessimuutoksella ei arvioida olevan haitalli-
sia vaikutuksia ympäristöön.

VAKUUS

Hakijan näkemyksen mukaan hakemuksen mukainen muutos ei aiheuta
muutosta yhtiölle määrättyyn alueiden sulkemista ja jälkihoitoa sekä jä-
tehuoltoa koskevaan vakuuteen.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Uraanin talteenottolaitoksella on täytäntöönpanokelpoinen ympäristölupa (päätös nro 87/2022). Terrafame pyytää aluehallintovirastoa myöntämään täytäntöönpanoluvan muutoksenhausta huolimatta tämän hakemuksen mukaiselle toiminnan muutokselle.

Lupapäätöksen välitön täytäntöönpano tässä hakemuksessa esitetyn muutoksen osalta ei aiheuta ympäristön pilaantumista eikä sen vaaraa. Toiminnasta ei aiheudu sellaisia vaikutuksia, ettei laitosalueen olosuhteita voitaisi olennaisilta osin palauttaa entisen veroiseksi. Toiminnan aloittaminen ei siten tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty 25.8.2023. Sisältö käy ilmi kertoelmaosasta, jossa on ajantasainen tieto asiasta.

Hakemuksesta tiedottaminen

Lupahakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 20.10–27.11.2023. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Sotkamon kunnan ja Kajaanin kaupungin verkkosivuilla. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Kainuun Sanomissa.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Kainuun ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja patoturvallisuusviranomaiselta, Sotkamon kunnalta, Sotkamon kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta, Kajaanin kaupungilta, Kajaanin kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta, Geologian tutkimuskeskukselta, Säteilyturvakeskukselta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta.

Lausunnot

1. Kainuun ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue ja patoturvallisuusviranomainen

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kyseinen ympäristöluvan toiminnan kuvaukseen tehty muutos edellyttää lupaharkintaa ja altaan kattamatta jättäminen lupamääräyksen 51 muuttamista. Ympäristöluvan muutostarve säilyy, vaikka muutoksen arvioidaan lisäävän prosessin hallittavuutta sekä pienentävän toiminnasta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia.

ELY-keskus pitää lupamuutoshakemusta asian luonne huomioiden kattavana ja muutosta hyvin perusteltuna. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kattamattomat altaat ovat käytännössä toimintavarmemmat ja helpommin huollettavat. Hakemuksessa esitetyn muutoksen voidaan arvioida parantavan altaiden ympäristö- ja patoturvallisuutta.

Kainuun ELY-keskus katsoo ympäristö- ja patoturvallisuusviranomaisena, että määräystä 51 voidaan muuttaa siten, että velvoite uraanilaitoksen PLS- ja raffinaattialtaiden kattamisesta rikkivedyn talteen ottamiseksi poistuu. Hakemuksessa on esitetty riittävät toimet altaiden käyttöönottoon ympäristö- ja patoturvallisuus huomioiden. ELY-keskus korostaa, että Terrafamen on varmistettava altaiden moitteeton kunto ennen altaiden käyttöönottoa sekä aina kiintoaineen poiston tai muiden huoltotoimenpiteiden jälkeen.

Uraanintalteenotolla on lainvoimainen toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa. Uraanintalteenotolle on tehty ympäristövaikutusten arviointi vuonna 2010. Lisäksi uraanintalteenoton ympäristövaikutuksia on tarkasteltu osana Terrafamen laajempaa toimintakokonaisuutta vuosina 2016–2022 toteutetuissa ympäristövaikutusten arvioinneissa. Nyt lausuttavana oleva prosessimuutos on toimintakokonaisuus huomioituna suhteellisen pieni. ELY-keskus katsoo, että aikaisemmin annetut yhteysviranomaisen lausunnot ja perustellut päätelmät ovat hakemusasi-
aan nähden ajantasaiset.

2. Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Uraanin talteenottolaitoksen prosessikonseptin muutoksen myötä laitoksen allasalueelta ei hakemuksen mukaan aiheudu rikkivetypäästöjä. Lautakunta pitää hyvänä asiana, että muutoksen ansiosta hajuvaikutuksia ei aiheudu lähialueille. Häiriötilanteeseen varautumiseen etenkin vetyperoksidin ja rikkihapon syöttöprosessien osalta on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ajantasaisesta tiedottamisesta ympäristöviranomaisille on huolehdittava mahdollisten häiriötilanteiden sattuessa.

3. Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Hakemuksessa esitetään hyvin sekä selkeästi perustelut uraanin talteenottoprosessin muutokselle ja haetulle lupamääräyksen 51 muuttamiselle. Hakemuksessa on esitetty, että talteenottolaitoksen konseptimuutoksen ansiosta allasalueelta ei vapaudu rikkivetyä, ja siten ei aiheudu hajuhaittoja, tämä on positiivinen muutos alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Uraanin talteenottoprosessi on kuitenkin uusi tuotantovaihe metallintuotannon talteenottoprosessissa, niinpä alunperin lupamääräyksessä 51 olleen rikkivedyn luparaja-arvon säilyttämistä luvassa tulisi harkita ainakin toistaiseksi, kunnes prosessi on saatu varmuudella ylösajettua ja sen on todettu toimivan suunnitellusti.

4. Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan terveydensuojeluviranomainen / Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Hakemuksen perusteella uraanilaitokselle tehtävien muutosten arvioidaan pienentävän ympäristöriskejä. Laitoksella kuitenkin käsitellään suuria määriä ympäristölle haitallisia aineita, joten häiriötilanteessa vaikutukset ympäristölle voivat olla merkittävät.

Hakemuksen mukaan uraanilaitoksen altaita on käytetty vuosina 2012–2022 pääprosessiliuoksen väliaikaisena varastona sekä akkukemikaalitehtaan AMS bleed -tuotteen varastona. Hakemuksesta ei selviä, mihin mainitut liuokset varastoidaan uraanilaitoksen käyttöönoton jälkeen vai poistuuko varastointitarve.

Pohjavesi

Hakemuksen mukaan pohjavesi kaivospiirin alueella on paikoin pilaantunut ja pilaantuneen pohjaveden leviämistä pyritään estämään suoja-pumppauksin. Toimijan tulee varmistaa uraanilaitoksen osalta, että pohjavesivaikutuksia ei synny, ja ettei laitos vaaranna talousveden käyttöä lähialueella.

Pintavesi

Altaiden ja patojen kuntoa tulee tarkkailla säännöllisesti, jotta uraanilaitoksen toiminta ei aiheuttaisi pintavesien saastumista.

Melu ja tärinä

Hakemuksen mukaan uraanilaitokselle tehtävillä muutoksilla ei arvioida olevan vaikutuksia Terrafamen toiminnasta aiheutuvaan meluun ja täri-nään.

Ilmanlaatu

Hakemuksen mukaan uraanin talteenottolaitokselle tehtävien muutosten jälkeen laitokselta ei vapaudu normaalitilanteessa päästöjä, jotka aiheuttaisivat hajuja tai ilmanlaadun heikentymistä.

5. Säteilyturvakeskus, STUK

Lupamääräyksen 51 muutokselle ei ole säteilyturvallisuuden näkökulmasta estettä. PLS- ja raffinaattilaitosten rikkivetypäästömuutokset eivät vaikuta alueen säteilytilanteeseen.

Terrafame Oy on toimittanut 3.10.2023 STUKin hyväksyttäväksi uraanin talteenottolaitoksen turvallisuusselosteen päivityksen. Tätä päivitystä Terrafame Oy aikoo täydentää 22.12.2023 myös ympäristön säteilyvalvontasuunnitelmalla. Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle esitetyn muutoshakemuksen perusteella tämä valvontasuunnitelma tullaan yhdistämään lisäksi kaivoksen ympäristöntarkkailuohjelmaan. STUK tar-

kastaa Terrafame Oy:n turvallisuusselosteen toimialansa puitteissa. Laitoksen tuotantotoiminta voi käynnistyä vasta STUKin myöntämän käynnistyslupan jälkeen.

6. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Tukes ilmoittaa, että Terrafame Oy:n uraanin talteenottolaitoksen toiminnan muutosta koskeva kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) mukainen muutosilmoitus on käsittelyssä Tukesissa.

Hakijan kuuleminen ja vastine

1. Kainuun ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue ja patoturvallisuusviranomainen

Terrafame Oy:llä ei ole huomauttamista annettuun lausuntoon.

2. Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Terrafame Oy toteaa, että uraanilaitoksen toiminnassa työturvallisuuden ja ympäristövaikutusten estämiseksi laitoksen toiminnassa tullaan kiinnittämään huomioita häiriötilanteisiin varautumiseen. Yhtiöllä on sille myönnetyn ympäristö- ja vesitalouslupan (nro 87/2022) lupamääräyksen 144 mukaisesti velvollisuus ilmoittaa häiriötilanteista Kainuun ELY-keskukselle sekä Sotkamon kunnan ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille. Lisäksi em. määräyksen mukaisesti yhtiön on viipymättä ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi, tilanteen palauttamiseksi ennalleen sekä tapahtuneen toistumisen ehkäisemiseksi ja tarpeellisen tarkkailun järjestämiseksi.

3. Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Terrafame toteaa, että uusi uraanilaitoksen syöttövirtaaman ottopiste on metallien talteenottolaitoksen raffinaattisäiliön jälkeen ja ennen liuotukseen johtamista. Koska vetyperoksidi syötetään metallien talteenotossa nesteeseen, joka johdetaan raffinaattisäiliöön, voidaan varmistua siitä, ettei uraanin talteenottolaitoksen syöttöaltaasta vapaudu rikkivetyä ilmaan. Tämä tarkoittaa myös, ettei uraanilaitoksen syötössä ole rikkivetyä.

Jos prosessissa tulee häiriö vetyperoksidisyötössä ennen raffinaattisäiliötä, voidaan vetyperoksidin syöttöä lisätä uraanilaitokselle johdettavaan liuokseen. Tämä varmistaa uraanilaitoksen syötön puhtauden rikkivedyn suhteen. Normaaliolosuhteissa uraanilaitoksen syöttövirtaukseen johdettava vetyperoksidin syöttövirtaus on vakioitu ja määrä vähäinen, mutta jos raffinaattisäiliössä mitataan kohonneita rikkivetytippoja, vetyperoksidisyöttöä voidaan kasvattaa. Uraanilaitoksen syöttövirtauksessa ei ole rikkivetyä, jolloin tarvetta uraanilaitoksen syöttöaltaan hermeettiselle kattamiselle, ja rikkivedyn keräämiselle MTO-alueen rikkivetytypesurille (tai uuden rikkivetytypesurin rakentamiselle) ei ole. Lisäksi kun uraanilaitoksen syöttövirtauksessa ei ole rikkivetyä, on mahdollista myös pienentää uraanisäiliöiden typpivirtausta merkittävästi.

Typpeä olisi alkuperäisessä uraaniprosessissa käytetty enimmäkseen rikkivedyn laimentamiseen ja poistamiseen säiliöiden kaasutilasta.

Yhtiön pääluvan lupamääräyksessä 49 on määrätty metallien talteenotolaitokselle rikkivedyn raja-arvoksi 30 mg/m³ (n). Tehtaan rikkivety-päästöjä seurataan osana ympäristötarkkailua. Kun altaita ei kateta eikä hönkäkaasuja johdeta erilliselle pesurille, ei yhtiön näkemyksen mukaan rikkivety-päästöjen tarkkailua ole tarpeen laajentaa. Ympäristötarkkailun lisäksi tehdasalueilla on myös kiinteitä rikkivetyhaistelijoi, jotka yhdessä ympäristötarkkailun kanssa varmistavat, että seuranta on riittävän kattava.

4. Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan terveydensuojeluviranomainen / Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Terrafame toteaa, että yhtiöllä on tehty ympäristöriskien arviointi ja ennaltavaraumissuunnitelma, joita päivitetään säännöllisesti. Lisäksi ympäristönsuojelurakenteita valvotaan säännöllisesti ja mahdolliset vauriot korjataan viipymättä sekä erilaiset prosessit on varustettu varo- ja hälytysjärjestelmillä.

Uraanilaitoksen käyttöönoton jälkeen tehtaan altaiden AMS-liuoksen varastoinnissa käyttö päättyy ja tutkimustoimintaa varten liuotukseen syötettävä ammoniumsulfaattiliuos (AMS-bleed) tullaan syöttämään tämän jälkeen bioliuotukseen akkukemikaalitehtaan strippausliuoksen mukana suoraan prosessilaitteistosta liuosaltaille ja erillisiä varastoaltaita ei tarvittaisi jatkossa.

Yhtiö tarkkailee pohjaveden laatua tehdasalueelle tehdyistä pohjavesiputkista. Uraanilaitoksen mahdollisia vaikutuksia pohjaveden laatuun voidaan seurata erityisesti lähimmistä tarkkailuputkista P1 ja Kipsi2. Pohjavesitarkkailusta laaditaan vuosiraportti ja neljännesvuosiraportit. Lähialueella ei yhtiön käsityksen mukaan ole sellaista talousveden käyttöä, joka voisi vaarantua uraanilaitoksen toiminnan vuoksi.

Altaiden kunto tarkistetaan, puhdistetaan ja tarvittaessa kunnostetaan ennen uraanilaitoksen käyttöönottoa. Lisäksi altaiden kunto tarkistetaan vuosittain niihin kertyneen sakan poiston yhteydessä.

5. Säteilyturvakeskus, STUK

Terrafame Oy:llä ei ole huomauttamista annettuun lausuntoon.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää ympäristöluvan metallien ja uraanin talteenottolaitoksien hakemuksen mukaiseen toiminnan olennaiseen muuttamiseen ja muuttaa Terrafame Oy:lle 20.6.2022 myönnetyn ympäristö- ja vesitalousluvan nro 87/2022 lupamääräystä 51 jäljempänä ilmenevällä tavalla [*muutos kursivilla*].

Muilta osin toiminnassa on noudatettava sitä koskevaa valituksenalaista täytäntöönpanokelpoista Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 20.6.2022 antamaa ympäristö- ja vesitalouslupapäätöstä nro 87/2023. Lisäksi on noudatettava muita kaivoksen toimintaa koskevia voimassa olevia lainvoimaisia ja täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä.

Muutettu lupamääräys

51. Uraanin talteenottolaitokselta ulos johdettavan poistokaasun uraanipitoisuuden on oltava päästöasteessa alle $0,20 \text{ mg/m}^3(\text{n})$. Talteenottolaitoksen yhteenlaskettu uraanipäästö ilmaan saa olla vuodessa enintään 2 kg.

Ulos johdettavan poistoilman hiukkaspitoisuuden on oltava uraanin talteenottolaitoksen kuivaus-pakkausprosessista alle $5 \text{ mg/m}^3(\text{n})$ ja saostusprosessista alle $10 \text{ mg/m}^3(\text{n})$.

Uraanin talteenottolaitoksen uutto-osaston poistoilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden yhteenlaskettu pitoisuus on oltava alle $100 \text{ mg/m}^3(\text{n})$ määriteltynä orgaanisen hiilen kokonaismääränä (TOC). Talteenottolaitoksen haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästö ilmaan saa olla enintään 20 t/v määriteltynä orgaanisen hiilen kokonaismääränä (TOC). Poistoilman rikkivetypitoisuuden on oltava alle $30 \text{ mg/m}^3(\text{n})$.

Kuivaus-pakkausprosessi on varustettava järjestelmällä, joka pysäyttää välittömästi poistoilmapuhaltimet mahdollisessa puhdistinlaitteen häiriötilanteessa.

Kuivaus-pakkausprosessin päästöt on johdettava ilmaan vähintään 25 metrin korkeudella maanpinnasta olevan piipun kautta.

[*poistettu tekstiä*]

RATKAISUN PERUSTELUT

Metallien ja uraanin talteenottoa koskevat päätökset

Metallien talteenottolaitoksen toiminta on aloitettu Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 29.3.2007 Talvivaara Projekti Oy:lle myöntämän Talvivaaran kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvan nro 33/07/1 nojalla. Vaasan hallinto-oikeus muutti 15.2.2008 antamallaan päätöksellä nro 08/0039/1 osittain ympäristölupaviraston päätöstä ja Korkein hallinto-

oikeus hylkäsi Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyt valitukset päätöksellään 24.11.2008 (taltionumero 2953).

Uraanin talteenottolaitoksen toimintaa koskee Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 30.4.2014 Talvivaara Sotkamo Oy:lle myöntämä Talvivaaran kaivoksen koko toiminnan olennaista muuttamista koskeva ympäristö- ja vesitalouslupa nro 36/2014/1. Vaasan hallinto-oikeus muutti tätä päätöstä osin 28.4.2016 antamallaan päätöksellä nro 16/0090/2 ja muutti samalla toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan määräaikaiseksi. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi pääosin Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyt valitukset 9.5.2017 antamallaan päätöksellä (taltionro 2158).

Nykyinen metallien ja uraanin talteenottolaitosten toiminnassa noudatettava ympäristölupapäätös nro 87/2022 on annettu 20.6.2022. Päätös on määräaikainen ja voimassa 31.3.2030 saakka. Päätös on metallien ja uraanin talteenottolaitosten osalta täytäntöönpanokelpoinen. Päätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken. Vaasan hallinto-oikeuden 23.1.2024 antamalla välipäätöksellä nro 76/2024 ympäristölupapäätöksen täytäntöönpanomääräystä on muutettu siten, että aloittamisoikeus ei koske louhintamäärän nostamista eikä jätteenkäsittelyä toisen vaiheen kasaliuotusalueen lohkoilla 5–8.

Valituksen alainen päätös ja vireilläolovaikutus

Samaa asiaa ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan voida ottaa aluehallintovirastossa tutkittavaksi, jos se on jo jossain viranomaisessa tai oikeusasteessa tutkittavana (vireilläolovaikutus). Siten asiassa on ensin ratkaistavana, voiko aluehallintovirasto ottaa asian tutkittavaksi.

Päätöksen nro 36/2014/1 ympäristöluvan korvanneesta päätöksestä nro 87/2022 on valitettu ja vaadittu muun muassa koko päätöksen kumoamista. Päätöksen nro 87/2022 lupamääräys 51 on samansisältöinen kuin päätöksen nro 36/2014/1 lupamääräys 29. Tässä asiassa käsiteltävänä olevaan lupamääräykseen 51 ei valituksissa ole kohdistunut yksilöityjä vaatimuksia.

Uraanin talteenottolaitoksen prosessista ja altaista vapautuu rikkivetyä, joka on lupamääräyksen 51 mukaisesti kerättävä talteen ja käsiteltävä pesureissa. Kun laitoksen sijainti muutetaan hakemuksessa esitetyn mukaisesti, rikkivedyn muodostuminen voidaan välttää. Sijainnin muutos edellyttää prosessin säätämistä ja muun muassa vetyperoksidin käyttö hieman lisääntyy. Muutoin muutos ei saadun selvityksen perusteella lisää päästöjä, jätemääriä, ympäristövaikutuksia ja toiminnasta aiheutuvia riskejä. Metallien talteenottolaitoksen prosessihäiriöiden odotetaan vähenevän. Muutos ei myöskään vaikuta negatiivisesti raffinaattiliuoksen laatuun ja kasaliuotukseen.

Päätös nro 87/2022 on määrätty täytäntöönpantavaksi muutoksen hausta huolimatta toiminnan muutosten osalta. Metallien talteenottolaitoksen osalta tämä on tarkoittanut lupaa nostaa tuotantomääriä. Uraanin talteenottolaitoksen osalta kyseessä ei tuolloin ollut toiminnan muutos ja päätöksellä nro 36/2014/1 annetut määräykset pysyvät samansisältöisinä. Vaasan hallinto-oikeuden 23.1.2024 antama välipäätös aloittamisoikeuden rajoittamisesta ei koske metallien ja uraanin talteenottolaitosta.

Aluehallintovirasto ottaa asian käsiteltäväksi. Nyt käsiteltävänä oleva toiminnan muutos ei ole edellä mainittu huomioon ottaen sellainen aiemmasta toiminnasta poikkeava muutos, joka avaisi metallien talteenottolaitoksen tai uraanin talteenottolaitoksen jatkokäytön ja jatkokäytön perusteet tässä hakemusiassa uudelleen tarkasteltavaksi tai että muita lupamääräyksiä kuin määräystä 51 olisi tarpeen muuttaa. Koko toimintaa koskeviin valitustenalaisiin asioihin saadaan ratkaisu, kun Vaasan hallinto-oikeus antaa päätöksensä aluehallintoviraston päätöksestä nro 87/2022 tehdyissä valituksissa esitettyihin vaatimuksiin.

Käsiteltävä asia ja lupaharkinta

Käsiteltävä asia

Hakemus koskee valituksenalaisen ympäristö- ja vesitalousluvan nro 87/2022 mukaisen toiminnan olennaista muuttamista metallien ja uraanin talteenottolaitosten osalta ja lupamääräyksen 51 muuttamista.

Ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaan ympäristöluvanvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

Uraanin talteenottolaitos on rakennettu vuosina 2012–2013 Talvivaara Projekti Oy:n toimesta alueelle metallien talteenottolaitoksen käyttöönoton jälkeen myöhemmin läisäprosessivaiheeksi. Laitosta ei kuitenkaan ole otettu käyttöön alkuperäisen rakentajatahon konkurssin vuoksi. Laitoksen tarkoituksena on ottaa talteen prosessiliuokseen malmista liuke-neva uraani, joka on tähän mennessä poistunut lähinnä sakan mukana kipsisakka-altaalle tai on kertyneenä PLS-liuokseen. Laitos on oma, metallien talteenottolaitoksesta erillinen laitos. Sen käyttö ei kuitenkaan ole mahdollista ilman, että myös metallien talteenottolaitos on toiminnassa.

Toiminnan muutoksessa liuoskierron nesteen syöttöpaikka metallien talteenottolaitokselta uraanin talteenottolaitokselle ja liuoksen palautuspaikka uraanin talteenottolaitokselta metallien talteenottolaitokselle tulisivat muuttamaan ympäristö- ja vesitalousluvan nro 87/2022 toiminnan kuvauksessa esitetystä. Sen mukaan liuoskierron neste johdettaisiin uraanin talteenottolaitokselle sinkkisaostuksen jälkeen ja palautettaisiin

takaisin esineutralointiin ennen nikkelin saostusta. Tällä pyrittiin toiminnan suunnitteluajana estämään uraanin kulkeutuminen nikkeliloppu-tuotteeseen.

Metallien talteenottolaitoksen toimintaa on tehostettu siten, että saostettavaan nikkelikobolttisulfidiin ei kulkeudu enää merkittäviä määriä uraania. Näin uraanin talteenoton sijainti on voitu siirtää kokonaan sulfidisaostusprosessien perään. Liuos johdetaan uraanin talteenottolaitokselle vasta raffinaattisäiliöstä. Tällöin uraanin talteenottolaitokselle ei johdeta enää myöskään rikkivetyä sisältävää liuosta.

Muutoksen myötä aiempi ympäristölupa ei vastaa enää toimintaa. Toiminnalle myönnettyä ympäristölupaa on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Hakemus on käsitelty ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaisena toiminnan olennaisena muuttamisena.

Toiminnan olennainen muuttaminen

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 4 momentin mukaisesti toiminnan olennaista muuttamista koskeva lupahakemus on ratkaistava siten, että tarkinta kattaa ne toiminnan osat, joihin olennainen muutos voi vaikuttaa ja ne ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ja riskit, joita muutos voi aiheuttaa.

Saadun selvityksen perusteella uraanin talteenoton sijainnin muutos ei lisää metallien talteenottolaitoksen tai uraanin talteenottolaitoksen päästöjä ja toiminnan ympäristövaikutuksia. Muutos ei myöskään lisää ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tuotannossa käytettävät aineet, niiden varastointi, säilytys tai kulutus eivät tule muuttumaan merkittävästi. Pääöksessä nro 87/2022 annettuihin päästörajoihin ei haeta muutosta.

Muutos ei vaikuta alueen säteilytilanteeseen eikä toiminnasta muodostu ihmisten terveyttä vaarantavaa säteilyriskiä. Hakemuksessa mainitulla radiologisella perustilaselvityksellä on kartoitettu toimintaa edeltävä lähtötilanne, eikä selvityksen mahdollinen uusiminen liity nyt käsiteltävään uraanin talteenoton sijainnin muuttamiseen metallien talteenotto-prosessissa.

Metallien ja uraanin talteenotossa muodostuvat jätteet tai jätteiden määrät eivät tule muuttumaan lukuun ottamatta syöttöaltaaseen kertyvää sakkaa. Sinkkisulfidin sijaan altaaseen kertyvä sakka tulee olemaan pääosin nikkelisulfidia. Sakka vastaa laadultaan nykyistä raffinaattisakkaa ja se voidaan palauttaa prosessiin metallisisällön hyödyntämiseksi tai myydä tuotteena päätöksen nro 87/2022 määräyksen 92 mukaisesti. Hyödynnettävää sakkaa ei luokitella jätteeksi.

Muutos lisää vetyperoksidin (lisäys 0,3–1 m³/h) ja rikkihapon kulutusta. Vetyperoksidi hajoaa prosessissa vedeksi ja hapeksi. Osa rikkihapon kulutuksesta voidaan korvata palauttamalla ja kierrättämällä happamia liuoksia muualta prosessista, jolloin kokonaiskulutuksen normaali vaihteluväli pysyy entisellään. Rikkivedyn laimentamiseen ja poistamiseen

uraanin talteenottolaitoksen säiliöistä käytettävän typen kulutus vähennee merkittävästi, kun liuoksessa ei ole rikkivetyä.

Uraanin talteenottolaitosta varten rakennetut raffinaatti- ja PLS-altaat palautetaan ympäristöluvan mukaiseen käyttöön. Altaiden kattamisesta ja allashönkien keräämisestä voidaan luopua, koska uraanin talteenottolaitokselle johdettavassa liuoksessa ei ole rikkivetyä.

Hakemuksessa on arvioitu, että ympäristöriskit pienentyvät. Rikkivetyä ei enää muodostu, joten rikkivetyä ei päädy uraanin talteenottolaitokselle. Uuden syöttölinjan mahdolliset vuodot on arvioitu vähäisiksi ja vuotoriskeihin on varauduttu kuten muussakin toiminnassa. Häiriötilanteissa uraanin talteenottolaitos voidaan ohittaa vaarantamatta muita toimintoja.

Päätöksessä nro 87/2022 on annettu kattavat määräykset päätökseen sisältyville toiminnoille. Erityisesti uraanin talteenottolaitosta koskien on annettu määräykset 87–89. Määräyksellä 87 on edellytetty selvitys- ja seurantatoimenpiteitä orgaanisten uuttoliuosten kulkeutumisen estämiseksi sekä laitoksen talteenotto-prosessin toimivuuden selvittämiseksi ja raportoimiseksi. Määräyksissä 88–89 on toiminnan käynnistymiseen liittyvät ilmoitus- ja tarkkailusuunnitelman päivitysvelvoitteet. Uraanin talteenottolaitos on lisäksi huomioitu esimerkiksi ilmapäästöjä koskevissa määräyksissä (määräys 51) ja melupäästöjä koskevissa määräyksissä (määräys 55).

Päätöksen yleiset määräykset koskevat myös metallien ja uraanin talteenottolaitoksia. Päätöksessä on muun muassa määrätty toiminnanharjoittajan selvilläolo- ja pilaantumisen torjuntavelvollisuudesta (määräys 1) ja toiminnan muutoksista tiedottamisesta viranomaisille (määräys 2). Lupamääräykset 6, 7 ja 10 puolestaan koskevat ympäristönsuojelurakenteiden korjaamista tai muuttamista, patorakenteiden ja kemikaalialtaiden turvallisuutta sekä rakentamisen riippumatonta laadunvalvontaa. Lisäksi on määrätty metallien talteenoton liuoskierron altaiden tiivisrakenteesta ja rakenteiden toimivuudesta ja vuotojen tarkkailusta (määräykset 77–86) sekä häiriö- ja poikkeuksellisiin tilanteisiin varautumisesta ja tiedottamisesta (määräys 144).

Käsiteltävänä olevan toiminnan muutoksen vuoksi ei ole tarpeen muuttaa muita lupamääräyksiä kuin määräystä 51.

Hakemuksessa esitetty muutos edesauttaa metallien talteenoton ja akkukemikaalitehtaan prosessien tasaista ajoa ja vähentää toiminnan häiriöistä aiheutuvia riskejä sekä edesauttaa uraanin talteenottoa. Muutoksella ei ole negatiivisia vaikutuksia toiminnan muihin prosesseihin, kuten raudansaostukseen ja loppuneutralointiin tai ilmapäästöjen ja vesienkäsittelyyn.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)

Kemianteollisuuden jätevesien ja -kaasujen käsittelyn ja orgaanisten kemikaalien tuotannon BAT-referenssidokumenttien mukaan rikkivetyä on

hyvä poistaa prosessista rikkivetypäästöjen vähenemiseksi. Rikkivedyn poisto vetyperoksidilla on BAT:n mukaista.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) ajantasaisuus

Lupa-asiaa ratkaistaessa aluehallintovirasto on varmistanut, että metallien ja uraanin talteenoton osalta YVA-asioissa annetut lausunnot ja perustelut päätelmät ovat ajan tasalla.

Metallien talteenottolaitos on sisältynyt Talvivaaran kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupan nro 33/07/1 mukaisesta hankkeesta laadittuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. Uraanin talteenottohankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arviointiselostus on saapunut Kainuun ELY-keskukselle 29.11.2010 ja ELY-keskuksen lausunto on annettu 1.3.2011. Uraanin talteenotto on sisältynyt myös vuosina 2016–2017 toteutettuihin kahteen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, joista toinen koski kaivoksen vesienhallintaa ja toinen kaivostoiminnan jatkamista ja kehittämistä tai vaihtoehtoisesti kaivoksen sulkemista.

Kainuun ELY-keskus yhteysviranomaisena on tässä käsiteltävänä olevasta hakemusasialla antamassaan lausunnossa todennut, että sen YVA-asioissa aiemmin antamat lausunnot ja perustellut päätelmät ovat ajantasaiset.

Lupaharkinta

Tämän luvan mukainen toiminnan muutos ei aiheuta sellaisia muutoksia päästöissä tai niiden vaikutuksissa, että metallien ja uraanin talteenottolaitoksien lupaharkintaa olisi ollut tarve tehdä kokonaan uudelleen. Muutoksen vaikutukset eivät myöskään vaikuta merkittävästi muuhun alueella olevaan toimintaan.

Näin ollen lupa toiminnan muutokselle ja siihen liittyvälle lupamääräyksen 51 muuttamiselle on ollut myönnettävissä.

Metallien ja uraanin talteenottolaitosten toiminnan muutos ei saadun selvityksen perusteella lisää toiminnan ympäristöön kohdistuvia päästöjä tai niiden vaikutuksia, eikä myöskään toiminnasta aiheutuvia riskejä.

Toiminta täyttää lupamääräyksen 51 muutoksen osalta ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa kyseiselle toiminnalle asetetut vaatimukset sekä ne vaatimukset, mitkä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Toiminta ei aiheuta, otettaessa huomioon myös muutettu lupamääräys 51, luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maan tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huononemista, yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Lupamääräyksen perustelut

Lupamääräyksen 51 kuudes kappale on poistettu tarpeettomana, koska uraanin talteenottolaitoksen raffinaatti- ja PLS-altaista ei muutoksen jälkeen vapaudu hajuhaittaa aiheuttavaa rikkivetyä.

Poistettu kappale kuuluu seuraavasti

Uraanin talteenottolaitoksen PLS- ja raffinaattialtaat on katettava ja altaista vapautuva rikkivety on kerättävä hyödynnettäväksi prosessissa tai johdettava käsiteltäväksi. Ilmaan johdettavien poistokaasujen rikkivety-pitoisuus on käsittelyn jälkeen oltava alle 30 mg/m³(n).

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto on ottanut annetut lausunnot huomioon ratkaisusta ja sen perusteluista ilmenevästi.

LUVAN VOIMASSAOLO

Päätöksen voimassaolo

Lupa on voimassa 31.3.2030 saakka.

Mikäli toiminnanharjoittaja aikoo jatkaa toimintaansa edellä mainitun voimassaoloajan jälkeen, on tämä päätös voimassa mainitun ajankohdan jälkeen siihen saakka, kunnes toiminnanharjoittajan viimeistään 31.3.2029 vireille panema uutta ympäristölupaa koskeva lupahakemus on lainvoimaisella tai täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä ratkaistu.

Mikäli aluehallintoviraston ympäristö- ja vesitalouslupapäätöksestä nro 87/2023 tehtyjen valitusten perusteella Vaasan hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus muuttaa aluehallintoviraston päätöksessään määräämää päätöksen voimassaoloaikaa 31.3.2030 ja uuden ympäristölupahakemuksen jättämisen määräaika 31.3.2029, noudatetaan tässä päätöksessä edellä määrätyn voimassaoloajan ja uuden lupahakemuksen jättämisen määräajan sijaan Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden muuttamaa voimassaoloaikaa ja lupahakemuksen jättämisen määräaika.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Lupapäätöksen mukainen toiminnan muutos voidaan toteuttaa ja muut-
tuva toiminta aloittaa tätä päätöstä noudattaen muutoksenhausta huoli-
matta.

Luvan saajan on ennen toiminnan aloittamista asetettava Kainuun ELY-
keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle 10 000 euron suu-
ruinen vakuus ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen ku-
moamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle.

Vakuus on asetettava omavelkaisena pankkitakauksena, vakuutuksena
tai pantattuna talletuksena. Pankkitalletuksesta on toimitettava ELY-
keskukseen talletustodistus kuittaamattomuussitoumuksella Kainuun
ELY-keskuksen hyväksi. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus-
tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan ta-
lousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Täytäntöönpanoratkaisun perustelut

Ympäristönsuojelulain 199 §:ssä säädetään, että lupaviranomainen voi
luvan hakijan tekemästä hakemuksesta perustellusta syystä myöntää
oikeuden toiminnan aloittamiseen lupapäätöstä noudattaen muutoksen-
hausta huolimatta. Edellytyksenä on, että hakija asettaa hyväksyttävän
vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoami-
sen tai lupamääräysten muuttamisen varalta eikä täytäntöönpano tee
muutoksenhakua hyödyttömäksi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa
määrätä täytäntöönpanon lupapäätöstä suppeammaksi sekä määrätä
täytäntöönpanon aloitusajankohdasta.

Valtioneuvoston uraanin talteenottolaitoksen toimintaa koskevan pää-
töksen mukaan toiminta on aloitettava kolmen vuoden kuluessa päätök-
sen antamisesta. Päätös on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oi-
keuden 24.6.2021 antamalla päätöksellä. Näin ollen toiminta on aloitet-
tava 24.6.2024 mennessä tai ydinenergialain mukainen lupa raukeaa.

Lupapäätöksen mukaisen toiminnan aloittaminen on aluehallintoviraston
näkemys mukaan tarpeen uraanin talteenoton lisäksi myös sen
mahdollistamiseksi, että rikkivety päästöt uraanin talteenottolaitoksen
raffinaatti- ja PLS-altaista estetään ja metallien talteenottolaitoksen pro-
sessin häiriöherkkyys ja riskit vähenevät. Talteenottolaitoksen käyttöön-
otto vähentää jätteisiin kulkeutuvan uraanin määrää ja mahdollistaa
uraanin hyödyntämisen ydinenergiantuotannon raaka-aineena. Aluehal-
lintoviraston arvion mukaan asiassa on siten perustellut syyt oikeuttaa
aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

Muutos ei lisää metallien talteenotosta aiheutuvia päästöjä tai ympäristövaikutuksia. Uraanin talteenottolaitokselle myönnetty ympäristölupa on tullut lainvoimaiseksi 9.5.2017. Laitos on jo pääosin rakennettu ja on tarkoitus kytkeä eri kohdassa metallien talteenottoprosessiin kuin päätöksessä nro 87/2023 on kuvattu. Laitos sijaitsee teollisuuskäyttöön varatulla alueella, joka ei ole enää luonnonvarainen. Uraanin talteenottolaitoksen liittymiskohta metallien talteenottolaitokseen on mahdollista muuttaa aiemman prosessisuunnitelman mukaiseksi, jos lupa evätään tai sen määräyksiä muutetaan. Päätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua ympäristönsuojelulain soveltamisalan puitteissa hyödyttömäksi, kun otetaan huomioon edellä esitetty.

Metallien talteenottolaitoksen muutoksesta uraanin talteenottolaitoksen sijainnin osalta ei aiheudu sellaista ympäristön ennallistamistarvetta, mikä edellyttäisi vakuutta. Asetettu vakuus mahdollistaa lähinnä sakkojen ja lisäkemikaalien toimittamisen käsittelyyn lupapäätöksen kumoamisen varalta. Vakuus koskee vain toiminnan muutoksen osuutta uraanin talteenottolaitoksella, ei koko toimintaa.

Muutoksenhakutuomioistuimella voi valituksesta kumota täytäntöönpanomääräyksen tai muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 29 § 1 momentti, 48 §, 49 § ja 199 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 10 560 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Maksun määrittämisessä sovelletaan hakemuksen vireille tulon ajankohdalla voimassa ollutta valtioneuvoston asetusta 1396/2022. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon 3.1 mukaan kemianteollisuuden direktiivilaitoksen lupa-asian käsittelymaksu on 48 000 euroa. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon 3.1 kohdan 1 mukaan toiminnan olennaista muuttamista (ympäristönsuojelulain 29 §) koskevan lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 70 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Näin ollen lupahakemuksen käsittelymaksuksi muodostuisi 33 600 euroa.

Vaikka kyseessä on toiminnan olennainen muutos, on se hakemuksen mukaisesti rajautunut koko toiminnan laajuuteen nähden suppeaksi. Koska taulukon mukainen maksu on luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman korkea, peritään asian käsittelystä maksu, jonka suuruus on 66 euroa/tunti. Hakemuksen käsittelyyn on mennyt 160 tuntia. Maksuksi tulee näin ollen 10 560 euroa.

Oikeusohjeet

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista tammi-kesäkuussa vuonna 2023 (1396/2022)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 (1171/2024) 8 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostitse

Sotkamon kunta

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Sotkamon kunnan terveydensuojeluviranomainen

Kajaanin kaupunki

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kajaanin kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, patoturvallisuusviranomainen

Säteilyturvakeskus, STUK

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Vaasan hallinto-oikeus

Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset (Väylävirasto)

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa ja lehdessä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Sotkamon kunnan ja Kajaanin kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Kainuun Sanomat -nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Sami Koivula

Anna-Maria Juntunen

Päivi Määttä

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet puheenjohtajana johtaja Sami Koivula ja ympäristöneuvos Anna-Maria Juntunen. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Päivi Määttä.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 016 929 tai 0295 016 000.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **3.6.2024**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- o asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määritellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- o asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuussa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja PSAVI/5073/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/5073/2023 har godkänts elektroniskt

Juntunen Anna-Maria 24.04.2024 09:31

Koivula Sami 24.04.2024 12:31

Määttä Päivi 24.04.2024 09:42